

Gyermekkori fertőző betegségek fogászati vonatkozásai

Orofaciális fertőzések – diferenciál diagnosztika

Vírus fertőzések

- Gingivostomatitis herpetica
- Herpes labialis
- Herpangina
- Kéz-, láb- és száj betegség
- Mononucleosis infectiosa
- Bórányhimlő
- Mumpsz
- Kanyaró
- Rubeola

Bakteriális fertőzések

- Skarlát
- Diphtheria
- Pertussis
- Tuberculosis
- Actinomycosis
- Kongenitális szifilisz
- Impetigo

Gombás fertőzések

- Candida albicans

GYERMEKKORI FERTŐZŐ BETEGSÉGEK SZÁJTÜNETEI

VÍRUS FERTŐZÉSEK

Gingivostomatitis herpetica

- 2 és 5 éves kor között jellemző
- Herpes simplex vírus okozza
- Cseppfertőzéssel terjed
- Magas láz (38-39°C), fejfájás, rossz közérzet, fájdalom, dysphagia, nyaki nyirokcsomók megnagyobbodása, vezikulák → eróziók a gingiván, ajkakon, nyelven, bukkán és a szápadon
- Kezelés: tüneti, ágynyugalom és folyékony-pépes étrend, hidratálás, paracetamol szuszpenzió, (acyclovir), felülfertőződés megelőzése (chlorhexidine)

Herpes labialis

- A primer HSV infekció után a vírus elraktározódik a gazdaszervezet epitheliális sejtjeiben
- Provokáló faktorok → a latens vírus reaktiválódása
- Vezikula → erózió az ajakpíron (orrnyílás bemenetnél) a mukokután határvonalnál
- Kezelés: acyclovir krém 5% (naponta 5x, 5 napig)

Herpangina

- Többnyire nyáron, járványosan jelentkező aphthosus pharyngitis, melyet Coxsackie A vírus fertőzés okoz
- A prodromális fázisban láz, elesettség, rossz közérzet
- 4-5 vezikula, később gyulladós udvarral körülvett erózió a szájpadon, a garatíveken és a torokban
- Tüneti kezelés, 10 napon belül gyógyul

Kéz-láb-száj betegség

- Járványos gyermekbetegség, melyet Coxsackie A vírus fertőzés okoz
- Vezikulák (5-10) többnyire a tonsilláris és pharyngeális régióban, de a szájban máshol is jelentkezhetnek, továbbá a tenyéren és talpon
- A vezikulák (később eróziók) gyulladással udvarral körülvettek
- Tüneti kezelés, kb. 10-14 nap alatt gyógyul

Mononucleosis infectiosa

- Epstein-Barr Vírus fertőzés, gyermek- és fiatal felnőttkorban
- 1 hét lappangás
- Tonsillitis, pharyngitis, nyirokcsomó-, lép- és májduzzanat kísérheti, magas láz
- Torokban és a szájpardon enanthemák, petechiák
- Regionális nyirokcsomók nyomásérzékenysége
→ nehezített nyelés
- EBV ellenes antitestek a szérumban (Paul-Bunnell reakció)
- Néhány hét alatt spontán gyógyul

Varicella (bárányhimlő)

- Erősen fertőző, varicella zoster vírus okozza
- Prodroma, majd maculopapulosus erupciók melyek vezikulává majd pustulává alakulnak (varicellás csillagkép)
- Orális léziók az esetek 50% -ában bárhol a szájüregben ill. egyéb nyálkahártyákon (conjunctiva, orrnyh.)
- Cervikális lymphadenitis
- A vírus a ganglionokban raktározódik, később mint övsömör jelentkezhethet

Morbilli (kanyaró)

- Paramyxovírus okozza, cseppfertőzéssel terjed
- 9-11 nap lappangási idő
- Láz, conjunctivitis, rhinitis, nycs. duzzanat
- Testszerte maculopapulosus exanthemák
- Bucca nyálkahártyán **KOPLIK-FOLTOK**
- Leggyakoribb szövődmény: otitis media

Mumpsz (parotitis epidemica)

- Paramyxovírus okozza, mely cseppfertőzéssel terjed
- Szezonálitás (tél vége, kora tavasz)
- Jellemzően 15 év alattiakat érint, életre szóló immunitás követi
- 12-24 nap lappangás
- Prodromális tünetek (láz, hányinger, fejfájás, izomfájdalom), majd nyálmirigy-tünetek (többnyire bilaterális parotis duzzanat)
- Duzzadt, nyomásérzékeny nyálmirigyek – rágás, nyelés fájdalmas
- Igen magas láz
- Szövődmény: orchitis, oophoritis, pancreatitis, meningitis, myocarditis, epididymitis

Rubeola (rózsahimlő)

- RNS vírus okozza, cseppfertőzés útján terjed
- 2-3 hét lappangási idő
- Exanthemák az arc és a végtagok bőrén
- A szájpadon erithemás foltok, petechiák
- Cytopathogenitás!!! – embryopathiák (szív, szem, fül, agy)

GYERMEKKORI FERTŐZŐ BETEGSÉGEK SZÁJTÜNETEI

BAKTERIÁLIS FERTŐZÉSEK

Scarlatina (vörheny)

- Streptococcus β -haemolyticus okozza
  - exotoxinok $\rightarrow$ általános tünetek, kiütések
  - endotoxinok $\rightarrow$ gennyes szövődmények
- 2-7 nap lappangási idő
- Láz, torokgyulladás
- A bőrön mikropapulák, periorális halványság!!!
- A lágyszájpadon enanthemák
- Jellemzőes nyelv-tünetek: epernyelv $\rightarrow$ málnanyelv

Diphtheria (torokgyík)

- Cseppfertőzéssel terjedő aerob *Corynebacterium diphtheriae*
- Tonsillitis, pharyngitis. A tonsillákon, lágyszájpadon, később a gingiván fehér plakkok heamorrhagiás alapon. Magas láz, nyacs. duzzanat, légúti obstrukció → 'diphteriás croup'
- Kezelés: antibiotikum
- Prevenció: védőoltás (DIPERTE)

PERTUSSIS (SZAMÁRKÖHÖGÉS)

- Bordetella Pertussis, cseppfertőzés
- Peribronchitis → görcsös köhögési rohamok
- 1-3 hét lappangás
- Lágyszájpadon enanthemák
- **Riga-Fede fekély/csomó** a nyelvfeken (fibrogranuloma)

Extrapulmonális tuberculosis (gümőkór)

- Mycobacterium tuberculosis, fertőzött táplálék, nyh. sérülés
- 3-6 hét lappangás
- Behatolás helyén papulák → fekélyek
- Regionális nyirokcsomókban kezdetben lymphadenitis, periaadenitis majd „hideg tályog” → sipoly a nyak bőrén

Actinomyces

(sugárgomba-fertőzés)

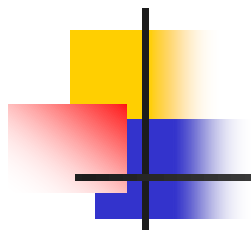
- Actinomyces israeli (a normál flóra tagja!!)
- Általában orális trauma indukálja a baktériumok elszaporodását, behatolási kapu nyh. seb, extractiós seb, törés, stb.
- Idült sarjadzás, tályog, sipoly → kénsárga tőkék
- Az esetek 2/3 része cervikofaciális
- Nyirokcsomó nem érintett, láz és fájdalom nem jellemző
- Th: penicillin min. 2 hétig

Syphilis connatalis

- Anyai eredetű *Treponema pallidum* fertőzés a placentán keresztül
- Korai stádium (- 2 év): bőr- és szájnyálkahártya tünetek, ajkak beszűrődése (rhagad) - sugaras (Parrot) hegek
- Késői stádium (5-16 év): csontgummák roncsolása → nyeregorr, gótikus száypad, **Hutchinson-triász** (hordószerű, hypolasiás metszők, conjunctivitis, belső fül pusztulása → sükettség)

Hutchinson
metszők

és

szeder-szerű
molárisok

Impetigo (ótvvar)

- Kevert coccus fertőzés a szájzugban és az ajkakon. Pörkkel fedett vezikulobullózus lézió.
- A vezikulák összefolynak és egy nagyobb terület erodálódik.
- A gyógyulás után pigmentáció maradhat vissza.
- Kezelés: antibiotikum

GYERMEKKORI FERTŐZŐ BETEGSÉGEK SZÁJTÜNETEI

GOMBÁS FERTŐZÉSEK

Candida albicans fertőzés

- Formái:

- Akut pseudomembranosus candidiasis (soor, szájpenész)
- Akut atrófiás candidiasis
- Mucocutan candidiasis
- Szájpenész: könnyen letörölhető, bársonyos fehér foltok csecsemőkön. Egyéb életkorban: diabétesz, immunszuppresszió, széles- spektrumú antibiotikum terápia, radioterápia, kemoterápia
- Kezelés: Bórax-glicerines ecsetelés vagy Nystatin gél. Szisztémás esetben ketokonazol vagy flukonazol

Angulus infectiosus oris

Krónikus mucocutan candidiasis
